

ÎNTRE OPORTUNITĂȚI ȘI RISCURI: OFERTA DE ECONOMIE SOCIALĂ ÎN REGIUNILE DE DEZVOLTARE BUCUREȘTI-ILFOV ȘI SUD-EST

*Simona Maria Stănescu, Sorin Cace
și Filip Alexandrescu (coordonatori)
Editura: Expert, București, 2011*

Adina Mihăilescu^[1]

Lucrarea „Între oportunități și riscuri: oferta de economie socială în Regiunile de dezvoltare București-Ilfov și Sud-Est”, elaborată în cadrul Proiectului cu finanțare europeană: „INTEGRAT – resurse pentru femeile și grupurile roma excluse social”, cofinanțat din Fondul Social European în perioada 2010-2013 prin Programul operațional sectorial pentru Dezvoltarea resurselor umane 2007-2013, axa prioritară 6. „Promovarea incluziunii sociale”, domeniul major de intervenție 6.1. „Dezvoltarea economiei sociale”, coordonată de Simona Maria Stănescu, Sorin Cace și Filip Alexandrescu avându-i ca autori pe: Vlad Achimescu (cadrul metodologic), Ionuț Ardeleanu (II.3.), Daniel Arpinte (cadrul metodologic, II.1.), Cosmin Briciu (IV.1., IV.2., IV.3.), Gabriela Dima (III.1.), Flavius Mihalache (II.5.), Victor Nicolăescu (introducere), Gabriela Neagu (II.2.), Mihnea Preotesi (IV.1, IV.2., IV.3.), Gabriel Stănilă (I.1.), Laura Tufă (II.1.), Elena Zamfir (III.2.), Simona Maria Stănescu (introducere, sinteză, cadrul metodologic, I.2., V) și Sorin Cace (sinteză, cadrul metodologic, I.2., V.), Filip Alexandrescu (sinteză, cadrul metodologic, II.4., V) poate fi apreciată ca o evaluare exhaustivă, complexă și detaliată cantitativ și calitativ, asupra entităților de economie socială din perspectiva acestora de a contribui la inserția grupurilor vulnerabile pe piața muncii.

[1] Cercetător științific II, Institutul de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română, Casa Academiei, Calea 13 Septembrie nr. 13, sector 5, București, tel.: 021.318.24.61, e-mail: adina.mihailescu@yahoo.com.

Studiul a analizat un număr substanțial de organizații neguvernamentale (229), societăți cooperative (235), case de ajutor reciproc (228), alte unități autorizate protejate, ateliere, etc. din Regiunile de dezvoltare București-Ilfov și Sud-Est, din perspectivă economică și socială pe baza a trei instrumente diferite: un chestionar destinat organizației (ONG, CAR sau societate cooperativă), un alt chestionar adresat managerului sau președintelui organizației, iar al treilea efectuat cu un număr de doi angajați ai organizației. Un plus al lucrării de față îl constituie și analizele calitative, bazate pe interviuri sau discuții de grup desfășurate în localitățile și județele din Regiunile de dezvoltare București-Ilfov și Sud-Est.

Calitatea vieții și condițiile sociale de muncă pentru anumite categorii vulnerabile de populație presupune punerea în valoare și valorificarea resurselor economice, cum sunt: bugetul se stat, de obicei limitat și care trebuie completat cu resurse local-teritoriale, de la unități social-economice, dar și de la organizații nonprofit sau voluntare de tip filantropic. La resursele mai sus amintite se adaugă și resursele neeconomice de tipul: contribuții voluntare la realizarea unor activități sociale - protecția mediului, amenajarea spațiilor de recreere cultural-sportive, etc. și stimularea unor forme de întrajutorare a copiilor, bătrânilor, construcții de locuințe prin inițiative locale.

Cartea de față se oprește la următoarele aspecte cu analize ample, privitoare la cadrul legal de funcționare al organizațiilor de tip ES, percepția cadrului legislativ și propuneri de îmbunătățire, colaborări între entități de ES și nu în ultimul rând cine ar trebui să sprijine economia socială în România? Lucrarea este structurată pe cinci capitole: I. Cadrul de organizare și funcționare al economiei sociale se referă la reglementări în CAR, CARP, ONG, cu îmbunătățirea acestui cadru legal; II. Profilul activităților economice în sectorul neguvernamental în care se urmăresc tendințele sectorului, resursele umane, formarea profesională continuă, suportul autorităților pentru sectorul neguvernamental, perspective de dezvoltare a acestuia; III. Resurse umane implicate în ES, în care se urmăresc ofertele de servicii și oportunități pentru persoanele cu dizabilități; IV. Promotorii ofertei între explicație și funcționare cu tipologiile entităților furnizoare de ES și profiluri județene cu studii de caz, acest capitol bazându-se pe analizele calitative, interviurile și discuțiile de grup, ca în final capitolul V. de Concluzii să

ne furnizeze informații despre strategiile integrate de susținere a acestor entități de ES.

Aceste entități funcționează pe baza principiului responsabilității sociale corporatiste, care are la bază valori etice în strategiile de comunicare cu consumatorii serviciilor respectiv desfășurate. Aceste valori etice din strategiile investiționale și de comunicare sunt reprezentate de norme și valori organizaționale, ghiduri de comportament, instrumente de luare a deciziilor și de rezolvare a conflictelor de interese. Câteva din cele mai conturate strategii investiționale care au la bază responsabilitatea socială corporatistă și dezvoltarea economică durabilă sunt: *modelul de civism corporatist al Băncii Mondiale* care are la bază ideea de compatibilitate între politicile economice ale companiilor și interesele societății. Organizațiile comerciale sunt văzute ca niște „cetățeni corporatiști” care trebuie să se angajeze în parteneriate cu instituții publice în scopul dezvoltării comunităților. Avantajele strategice ale firmelor sunt: sustenabilitatea pe termen lung a investițiilor; construirea unei mărci puternice a companiilor; dezvoltarea resurselor umane în cadrul firmei și în comunitate; crearea unei economii dezvoltate și a unei societăți stabile; *modelul de civism corporatist global* este specific firmelor multinaționale care își elaborează programe sociale și de dezvoltare economică pentru comunitățile din țările gazdă. Aceste proiecte permit menținerea companiilor în atenția publicului printr-un răspuns permanent la așteptările acestuia legate de o întoarcere a unei părți din profitul obținut către comunitatea respectivă. Din practică s-a văzut că firmele multinaționale care se implică în sărăcie, este cazul țărilor mai puțin dezvoltate, sau degradarea mediului, multinaționalele ajung să joace rolul de lider în mediile de afaceri din țările respective. Proiectele de acest fel aduc beneficii reciproce deoarece nu se mai bazează pe ideea de a face bine de dragul binelui ci reprezintă o nouă existență „prețul intrării în secolul XXI”, în care afacerile sunt dominate de ideea de interdependență în mediul de afaceri și de principiul „de a face pentru ceilalți ceea ce guvernele pot, dar nu fac”; *modelul reputației* propune companiilor să reflecte în strategiile lor principiile și valorile morale ale comunității. Prin aceasta se promovează pe termen lung valorile companiei precum și echilibrul între dorințele grupurilor cointeresate; *modelul de civism corporatist constructiv*

presupune investiții ale companiilor, în proiecte de revitalizare a economiilor comunităților în care funcționează. Acest tip de model devine operațional prin identificarea problemelor cu impact asupra stabilității economice a comunităților respective, ca și prin parteneriate între societățile publice și cele private, agenții guvernamentale sau nonguvernamentale; *modelul auditului social* prin care se urmărește definirea politicilor companiilor pornind de la identificarea unor criterii de apreciere a performanței sociale a lor. Punctul de plecare este auditul social al firmelor în care se urmăresc acțiuni de etică corporatistă, ca și angajamentul lor față de grupurile cointeresate și protejarea mediului. Pentru firmele din România aceste programe de responsabilizare socială corporatistă sunt puține, sunt prost promovate, iar cele care sunt promovate au rezultate parțiale sau chiar nu sunt cunoscute.

Orice firmă poate avea inițiative extraordinare în beneficiul comunității, dar, dacă ele nu sunt cunoscute, nu se demonstrează responsabilitatea socială, ca și reputația firmei respective. Având în vedere inițiativele firmelor privind piața, locurile de muncă, comunitatea și mediul înconjurător cei mai buni „ambasadori” ale acestor mișcări pot fi înșiși angajații, prin celelalte statuti ale lor: de clienți, membri ai asociațiilor de consumatori, ONG-uri, CAR-uri, CARP-uri, UPA, membri ai comunității în care trăiesc și cu familiile lor. Întâlnirile de informare trebuie să înceapă chiar de la angajare, ca și întâlnirile cu reprezentanții lucrătorilor, familiile angajaților toate pot oferi sugestii și pot fi un senzor eficace și la îndemână pentru acțiuni viitoare sau în desfășurare. Salariații vor contribui la reputația și popularizarea firmei în care muncesc. În *Carta socială europeană* este înscris dreptul după care „toți lucrătorii și patronii au dreptul de a se asocia liber în organizații naționale sau internaționale pentru protecția intereselor lor economice și sociale (art. 5) și dreptul după care toți lucrătorii și patronii au dreptul la negociere colectivă (art. 6)”. Țara noastră s-a aliniat normelor europene și în acest domeniu al reglementării relațiilor profesionale, al garantării revendicărilor privind drepturile economice și sociale aferente muncii. Aceste drepturi sunt totodată indicatori ai calității vieții de muncă oferind o imagine sui generis de stare a calității vieții de muncă. *Carta Socială Europeană* stipulează prin două articole că „lucrătorii au dreptul de a fi informați și consultați în cadrul întreprinderii”

(art. 21) și „au dreptul de a participa la determinarea și ameliorarea condițiilor de muncă și a mediului de muncă din cadrul întreprinderii” (art. 22). În țările europene dezvoltate este promovată, mai ales în cadrul doctrinelor și guvernărilor social-democrate și al sindicatelor, asocierea între umanizarea condițiilor de muncă și coparticiparea la luarea deciziilor.

În România, teme precum reducerea și simplificarea fiscalității, elaborarea de politici care să faciliteze creșterea economică și dezvoltarea firmelor, implementarea de mecanisme și instrumente care să permită creșterea competitivității produselor și serviciilor, pregătirea operatorilor economici din teritoriu, pentru a face față forțelor pieței și concurenței pe piața europeană, au făcut, în mod repetat, subiectul seminariilor, meselor rotunde, workshop-urilor, la care au participat numeroși reprezentanți ai organismelor de ES.

Viitorul activității de economie socială, nu poate fi roz, atâta timp cât nu sunt niște reguli, o ordine socială și o economie bine pusă la punct. Toate trebuie ordonate, și ca să fie ordonate, trebuie să se respecte niște legi. Contractarea serviciilor sociale în locul producerii acestora de către administrațiile publice locale este considerată o formulă de succes în aplicarea principiilor parteneriatului public-privat în domeniul social și reflectă o schimbare a abordării organizațiilor publice, de la o perspectivă ierarhică la o perspectivă competitivă, de piață, în care rolurile celor două părți implicate sunt clar separate. În loc de a considera că trebuie să dețină monopolul tuturor serviciilor sociale, autoritățile publice trebuie să sprijine organizațiile locale sau naționale care pot prelua unele activități, inclusiv oferind o finanțare totală sau parțială a acestora.

Bibliografie

1. Stănescu, S.M.; Cace, S.; Alexandrescu, F. (coordonatori); (2011). *Între oportunități și riscuri: oferta de economie socială în regiunile de dezvoltare București-Ilfov și Sud-Est*, Editura Expert, București www.iccv.ro.